

Tannhäuser*

sau

LUPTA CÎNTĂREȚILOR DE LA WARTBURG

Dramă muzicală în trei acte

de

Richard Wagner

ACTUL AL III-lea

O vale în fața castelului, ca la sfîrșitul actului dintăiu. Ziua se îngîmă cu noaptea. Pe un colț mic de stîncă, la dreapta, zace îngenunchiată *Elisabeta* înaintea icoanei Maicii Domnului. *Wolfram* vine din stînga, coborînd din înălțimile acoperite de păduri; la mijlocul colinei se oprește, zărînd pe *Elisabeta*.

Scena întâia

WOLFRAM, ELISABETA, PELERINII

WOLFRAM

Știam c'o aflu-aci în rugăciune,
Cum o'ntîlnesc ades, cînd singuratic
Din virf de codri rătăcesc pe vale.
Cu moartea 'n suflet ea se roagă,
Acolo, ziua, noaptea 'ntreagă
Spre mintuirea lui în cer.
O sfînt al dragostei mister!
Din Roma ea așteaptă pelerinii.
Cad frunzele,—curînd se 'ntorc și ei...
Cu cei iertați se 'ntorce oare el?
Cum plînge vai, tot așteptîndu-î!
O Doamne, împlinește-i gîndul!
Și dacă n'o scăpa de chin,
Alină-i jalea cel puțin.

(Cînd era să coboare mai adine în vale, aude cîntecul pelerinilor și stă pe loc)

*) Vezi „V. R.” No. 8 și 12, 1907

ELISABETA

E glasul lor !

WOLFRAM

Sint pelerini.

ELISABETA

Ei sint !

WOLFRAM

E cîntecul cucernic
Prin care harul milei se vestește.

ELISABETA

Se reîntorc !

Corul pelerinilor bătrini din mare depărtare apropiindu-se încet de scenă :)

Voios pot azi să vin, dulce țară,
Și să-ți salut cîmpiile iară.
De-acum te las, toiag de drum,
Că slujba ți-ai făcut acum.

ELISABETA

O Doamne-arată-mi slujba mea,
S'o îndeplinesc cu vrednicie !

WOLFRAM

O Doamne, dă-i tărie-acum
In cumpăna vieții sale !

PELERINII

Am împăcat prin rugi și chin
Pe Domnul, căruia mă 'nchin,
Și semn de mila lui mi-a dat, —
Să fie Domnul lăudat !

(Aici pelerinii pășesc în scena din dreapta, în planul din față; ei coboară în timpul celor ce urmează, pe după stînci încet, de-alungul văii, spre fund)

De-al milei har smeritul parte'și face.
El va păși spre fericita pace !
De chin, de iad va fi ferit.
Deci fie Domnul preamărit !

RUGĂCIUNE

ELISABETA

(cu adîncă smerenie, căzînd în genunchi)

Fecioară, sfînta mea stăpînă,
 Spre tine strig și mă frămînt !
 În fața ta cad în țărînă—
 O ia-mă de pe-acest pămînt !
 Curată de-orice cuget rău,
 Primește-mă în raiul tău !
 O, dacă de vreun vis furată,
 Uitam vreodată să mă 'nchin,
 Și dac'un dor lumesc vreodată
 Șimțeam că-mi încolțește 'n sin,
 M'am zbuțumiat în suferință,
 Zdrobind în mine-orice dorință !
 Iară dacă nu-s făr' nici o vină,
 Aibi îndurare Tu din cer :
 Ca slugă de păcate plină
 Mă 'ngăduie măcar să-ți cer
 Ca cel mai 'nalt al milei har,
 Să ierți pe cel greșit amar !

(Ea rămîne o bucată de vreme ca într'un extaz cucernic ; cînd apoi se ridică încetîșor, vede pe *Wolfram* care se apropie spre a-i grăi. Ea îl roagă printr'un semn să nu vorbească cu dînsa)

WOLFRAM

Elisabeta, pot eu să-ți fiu tovarăș ?

(Elisabeta îi dă a înțelege încă odată prin semne că-i mulțumește lui și iubirii sale credincioase din tot sufletul ; calea ei însă duce la cer, unde are de îndeplinit o înaltă slujbă ; el cată dar s'o lase fără tovarășie, și nici să n'o urmeze. Ea urcă pînă la jumătatea muntelui și dispăre încetinel pe poteca ce duce la castel, dupăce silueta ei multă vreme încă se zărea în depărtare.

Wolfram, care multă vreme a urmărit'o din ochi, se așază la poalele culmii din stînga și pornește să cînte din harfă)

Scena II-a

ROMANȚĂ

WOLFRAM

(singur)

Amurgul plin de trista morții taină
 Imbracă valea în cernită haină,
 Și sufletul ademenit spre cer
 Ț'nfiorat în zbor de-atîț mister.
 Atunci răsai tu sfîntă stea senină
 Și depărtărilor le-arunci lumină ;
 Plutind prin negură ca 'n alte dăți,
 Din fundul văii cărarea ne-arăți.

O blind luceafăr depărtat,
 Ades cu drag te-am salutat !
 Din inima-mi plină de dor
 Salută-i sufletul ce-n zbor,
 Plutind din valea cea de plingeri,
 Se va 'nălța în sus la ingeri!

(Rămâne cu ochii îndreptați la cer, cîntînd mai departe în harfă)

Scena III-a

TANNHÄUSER, WOLFRAM, mai apoi VENUS, WALTHER,
 SCRITORUL, BITERHOLF, REIUMAR, LANDGRAFUL,
 Pelerini și nobili.

FINALE

(S'a întunecat de tot. *Tannhäuser* pășește 'n scenă, poartă haină de pelerin zdrențuită, fața lui e palidă și aiurită, el șovăie cu pas oboseit, sprijinit de toiag)

TANNHÄUSER

Un glas de harf' aud. Ce trist răsună!
 Doar nu e de la ea!

WOLFRAM

Străine, cine
 Ești tu, de umbli singur?

TANNHÄUSER

Cine sînt ?
 Te știu prea bine doar.
 Wolfram ești, cîntărețul meșter!

WOLFRAM

(oțerit)

Heinrich, tu ?
 Ce te-a adus pe-aceste locuri ? Zi !
 Neizbăvit azi mai cutezi
 Spre-acest ținut să-ți îndreptezi tu pașii ?

TANNHÄUSER

N'ai teamă, cîntăreț cucernic !
 De dragul tău și-al tagmei tale nu vin.
 Ci vreau un om ca să-mi arate drumul,
 Ce așa de lesne-odată îl găseam.

WOLFRAM

Și care drum ?

TANNHÄUSER

Drumul spre Venusberg!

WOLFRAM

Păgine, Fugi! Nu vreau nici să te-aud.
Te chiam'acolo?

TANNHÄUSER

Drumul nu'l cunoști?

WOLFRAM

Smintitule! spaimă mi-e chiar să te ascult!
Acolo-ai fost? La Roma nu te-ai dus?

TANNHÄUSER

(furios)

Taci despre Roma!

WOLFRAM

N'ai fost în ziua sfântă?

TANNHÄUSER

O nu-mi vorbi!

WOLFRAM

N'ai fost tu doar?

Zi-mi, te conjur!

TANNHÄUSER

(Ca și cum ar sta pe gânduri cu obida 'n suflet)
Ba da, la Roma-am fost!

WOLFRAM

Atunci, să-mi povestești. Sărmane, vai,
Ce milă mi-este de amarul tău!

TANNHÄUSER

(să uită lung la *Wolfram*, cu o duioasă admirație)

Ce-ai spus tu, *Wolfram*?
Nu-mi ești dușman tu dar?

WOLFRAM

În veci n'am fost, cit te-am știut cucernic.
Dar, zi! La Roma te-ai fost dus.

TANNHÄUSER

Atunci, auzi ! Tu Wolfram, tu cată să afli !

(S'așază sfîrșit la poala muntelui. *Wolfram* vrea de-asemeni să se lase alături de dînsul)

TANNHÄUSER

Din preajmă 'mi fugi.
Blestemul paște locul unde stau !

(*Wolfram* rămîne la o mică depărtare în picioare înaintea lui *Tannhäuser*).

TANNHÄUSER

Auzi, Wolfram, auzi ! Cu-ardoarea'n suflet, cum
În veci n'a fost vre-un penitent,
Spre Roma am pornit !
Un inger frînse, ah, trufașul jug
Al vinei fără de iertare.

Smerit voiam spășind în patimi
Să-mi capăt iar norocul stîns,
Să indulcesc amar de lacrimi,
Ce pentru mine ea le-a plîns !

Cînd pelerinul cel mai plin de jale
Mergea pe drum, prea lesne îmi părea :
Cînd el pășea pe cîmp prin iarbă moale,
Descult, prin spini și pietre rătăceam,
Cînd la izvor sta setea să-și potoale,
Eu soarele fierbinte îl sorbeam ;
Cînd el cucernic se ruga la Domnul,
Eu singeram, cu ochii duși la cer ;
Cînd l'adăpost își împlinea el somnul,
Eu mi-așterneam în viscol și în ger.

Orb am trecut, cu genele plecate,
Prin văile Italiei minunate.
O da—căci vream cu preț de mii de patimi
Să indulcesc a ingerului lacrimi !
La Roma dar, ajuns, răpus de jale,
Pe pragul templului zăceam în cale.

Era în zori, și clopotele toate
Sunau,—și cîntece umpleau tăria,
Și'n chiotul prelung al mulței gloate
Vesteau norocul sfînt și bucuria.

Atunci văzui pe. Cel ales de Domnul,
 Și toți ingenunchiau în calea lui,
 Și miî iertînd, la miî dînd dezlegare
 Voioși se rîdicau la semnul lui.

M'am dus și eu, cu frunte-adînc plecată,
 M'am plîns și-am spus, cu fața 'ndurerată,
 Ce vrajă oarbă mi-a furat simțirea,
 Ce dor păgîn, în veci nepotolit,
 Și am strigat, cerșindu-i înîntuirea,
 Cu glas sălbatic astfel m'am jelit !

Iar el, cu glas înalt, grăi :
 «Fiindcă te-ai lăsat sedus,
 Și pradă iadului te-ai dat,
 Fiindcă 'n Venusberg te-ai dus,
 În veci de veci ești blestemat !

Cum ăst toiag din mîna mea
 În veci nu va înmuguri,
 Tot astfel nici iertarea ta
 Din iad, în veci nu-ți va 'nflori !»

(Pauză lungă)

Atunci, zdrobit de desnădejde-adîncă
 Fără simțiri căzui. Era pustiu
 Și noapte 'n jur cînd m'am trezit, tîrziu.
 În zări pluteau voioase cînturi încă,
 Atunci m'a scîrbit mărețul cînt !
 Cum glasul minciunos purtat de vînt,
 Tăia adînc în sufletu-mi rînit,
 Cu pas sălbatic groaza m'a gonit.
 Un dor nebun mă împingea s'alerg
 Spre plaiul desfătăt, spre Venusberg !

(Cu avînt infricoșat)

Spre tine, Venus, caut cale,
 Și vin cu dor, să-ți cad la piept,
 Din mîndra noapte a vrajei tale
 În veci să nu mai mă deștept.

O lasă tu, ca altă-dată,
 Să nu te caut în zadar !
 Vezi, mă blestemă lumea toată
 Tu, dulce zîină, vino dar !

(Noapte întunecată, ușoare neguri umplu încetul cu încetul scena)

WOLFRAM

(cu groază)

Nebunule, pe cine chemi ?

TANNHÄUSER

Ha ! simți tu adieri ușoare ?

WOLFRAM

Rămii ! Sărmane, nu te temi ?

TANNHÄUSER

Nu simți miresme-amețitoare ?

(Negurile încep să ardă într'un amurg trandafriu).

N'auzi tu mindre glasuri oare ?

WOLFRAM

Se zbate pieptu 'ngrozitor.

TANNHÄUSER

(tot mai apucat, pe măsură ce s'apropie vraja)

Sint nimfele dănțuitoare !

Veniți, veniți, veniți, veniți — v'aștept cu dor !

WOLFRAM

Vai ! ceasul rău e-acum venit !

Tot iadu 'n goană s'a pornit !

TANNHÄUSER

Mă 'mbată farmecul uimirii

In noaptea care se făcu —

In mindra țară a iubirii

In Venusberg întrăm acu !

(Într'o lumină limpede trandafriu apare *Venus*, culcată pe patul ei)

VENUS

Copil ingrat, bine-ai venit :

Blestemul lumii te-a gonit ?

Cind n'affli milă nicăirea,

La sinul meu cerșești iubirea ?

TANNHÄUSER

O, Venus, tu cea mult duiocasă !

Mi-e dor, mi-e dor de-al tău palat !

WOLFRAM

Vrajă din iaduri, lasă-l! lasă!
N'ademeni pe cel curat!

VENUS

Fiindcă iar te 'ntorci la mine,
Îți iert avîntul tău trufaș.
Ți-or curge zile 'n veci senine,
De-mi juri că 'n veci nu mai mă lași!

TANNHÄUSER

(In vreme cè cu o hotărire sălbatică se rupe de *Wolfram*)

Pe veci, pe veci pierdii norocul!
In sinul iadului mi-e locul!

VENUS

(cu o teamă născîndă)

O vin!

WOLFRAM

(ține din nou pe *Tannhäuser*)

Stăpîne! nu-l uita 'n păcat!
Heinrich, o vorbă și vei fi iertat!

VENUS

O vin! al meu in veci vei fi!

WOLFRAM

Iertat!

TANNHÄUSER

O lasă-mă!

WOLFRAM

Ertarea ta-i *de-aci 'nainte!*

TANNHÄUSER

Nu, Wolfram! Nu! Cată să merg!

VENUS

Win, o vin! curînd! curînd!

WOLFRAM

Un înger s'a rugat fierbinte,
Curînd deasupra-ți va pluti:
Elisabeta!

TANNHÄUSER

(care tocmai se smulsese, rămîne dintr'o dată ca inlemnit)

Elisabeta!

(Negurile se întunecă încetul cu încetul: lumină de torțe străbate
apoi prin ele)

WALTHER, SCRITORUL, BITEROLF, COR DE BĂRBAȚI.

(în culise)

Odihnă sufletului dus
Din bietul trup neprihănit!
Drept plată între îngeri, sus,
Raiul ceresc i-a fost merit!

WALTHER

(cu sublimă emoție)

Ingerul tău se roagă acolo sus.
El e ascultat, Heinrich, ești mintuit!
(Trîmbițe înapoia scenei)

VENUS

Vai, îl voi pierde!...

(Ea cade. Negurile dispar cu totul. Zori de ziuă. Din partea castelului încoace pășește convoiul cu torțe în adineul văii)

WOLFRAM

(Ține dulce îmbrățișat pe *Tannhäuser*)

Și-auzi tu cîntecul?

TANNHÄUSER

(murînd)

L'aud eu!...

(Aici convoiul pășește pe scenă în adineul văii; pelerini bătîrîni înainte, cîntăreții îndată după sicriu, în care cadavrul *Elisabetei* e purtat de ei. *Landgraful*, cavaleri și nobili vin după sicriu.)

CORUL

Sus între îngeri, fără păcat
Stă dinaintea tronului sfînt!
Doarmă în pace, fie ertat
Cel pentru care-a plîns pe pămînt.

TANNHÄUSER

(e adus de *Wolfram* lângă sicriu, inclinat peste cadavrul *Elisabetei*, cade încetinel la pămînt)

Sfântă Elisabetă, nu mă uita!

(Moare. Toți închină torțele și le sting astfel. Zori de zi umplu de lumină scena)

CORUL PELERINILOR TINERI

(veniad de după colțul muntelui)

Sfint! Sfint! E Domnul Dumnezeu!
 Iertat a fost păcatul greu!
 În taina nopții, a grăit
 Printr'o minune, Dumnezeu:
 În mâna preotului său
 Toiagul a înmugurit!
 Sărmanul suflet osîndit
 Iertare-acum a dobîndit!
 Strigați în zări s'audă dar,
 Cel ce-a primit al milei har!
 A tot stăpîn e Tatăl Sfint,
 Și mila lui nu-i vorbă 'n vînt!
 De-al milei har smeritul parte 'și face,
 El trece-acum la fericita pace!

St. O. Iosif

